

УДК 330.34

Jel Index: M1, Q1, Q13

Т. Ратушна

T. Ratushna

БІЗНЕС-ІНКУБАТОР МІЖРЕГІОНАЛЬНОГО ТИПУ: ФОРМА СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ**BUSINESS INCUBATOR OF INTERREGIONAL TYPE: A FORM OF STIMULATION OF INNOVATION ACTIVITIES IN AGRICULTURE**

В роботі здійснено дослідження релевантних складових інноваційного розвитку агропромислового комплексу на засадах потенційного формування бізнес-інкубатора міжрегіонального аграрного типу. Охарактеризовано вектор забезпечення продовольчої безпеки країни, резерви підвищення економічної ефективності сільськогосподарського виробництва та розроблено схему державно-приватного партнерства в агропромисловому комплексі. Запропоновано показовий економічний механізм інноваційного розвитку агропромислового комплексу, який спрямований на створення науково-технологічних, управлінських та організаційних умов інноваційного розвитку галузі. Визначено основні напрями інноваційного розвитку регіонального агропромислового комплексу, серед яких окремо виділено сприяння розвитку регіональної структури інновацій шляхом створення бізнес-інкубаторів. Запропоновано створення бізнес-інкубатора міжрегіонального аграрного типу з виробництва продукції тваринництва, рослинництва та переробного комплексу, який має потенційні задачі та напрями діяльності.

Ключові слова: агропромисловий комплекс, бізнес-інкубатор, інноваційна діяльність, державно-приватне партнерство, регіон.

Постановка проблеми. В сучасних умовах українська економіка зазнає структурних змін, які спрямовані на підвищення рівня технологічного переозброєння, в рамках яких агропромисловий комплекс (АПК) потребує переходу на інноваційний шлях розвитку. Стратегічним напрямом сталого розвитку аграрного сектора є вдосконалення форм і способів організації та стимулювання інноваційної діяльності підприємств усіх сфер АПК. Розвиток нової політики ефективної взаємодії держави і бізнесу, що реально сприяє активізації інноваційної діяльності в сільському господарстві, є сьогодні однією з ключових проблем.

Актуальні тенденції трансформації українського економічного простору визначають необхідність розробки нового підходу до інкубування бізнесу. Важливою умовою успішної діяльності бізнес-інкубатора (БІ) є його адекватність існуючому економічному середовищу, а також здатність швидко реагувати на мінливі зовнішні умови. Відповідно до макроекономічного масштабу інтеграції регіонів бізнес-інкубатори повинні орієнтуватися на комплексний розвиток регіонів та міжрегіональний характер діяльності.

Існуючі підходи до формування інноваційних моделей розвитку сільського господарства, як правило, не забезпечують системного вирішення цієї проблеми. В одних дослідних програмах акцент робиться на застосуванні нової техніки і підвищенні рівня інтенсивності виробництва, в інших розглядаються конкретні технологічні інновації – використання нових сортів сільськогосподарських культур, порід сільськогосподарських тварин, в окремих – пріоритет віддається трансферту наукових розробок у виробництво. У прикладних економічних дослідженнях значна увага приділяється окремим організаційно-економічним і соціально-економічним аспектам інноваційної діяльності, в тому числі вдосконаленню інституційного середовища, раціоналізації форм державної підтримки, а також новим методам управління виробничими системами в аграрній сфері. Як показує практика передових аграрних підприємств, максимальна віддача від впровадження інноваційних рішень у сільському господарстві передбачає їх системне використання, що підкріплюється масштабними інвестиціями, і тому ця проблематика потребує системного підходу та глибокого науково-теоретичного осмислення у контексті закономірностей світового розвитку сфери інкубування бізнесу.

Аналіз останніх джерел досліджень і публікацій. Значний внесок у дослідження теоретико-методологічних основ інноватики зробили такі зарубіжні дослідники, як І. Ансофф, Д. Белл, В. Беренс, П. Друкер, Дж. Кейнс, Дж. Кларк, М. Портер, Б. Роуен, Б. Санто, Р. Фостер, Ф. Хайек, Й. Шумпетер [11] та інші. Серед вітчизняних спеціалістів дослідженням проблем, які пов'язані з ефек-

тивним господарюванням сучасних агроформувань, займалися такі вчені-аграрії, як В. М. Гесць [1], П. М. Макаренко [5], М. Й. Малік [6], П. Т. Саблук [7], В. В. Юрчишин [12] та інші. Змістовно проблемою інноваційної бізнес-інкубації активно займаються такі автори, як К. Келлі, Е. Кастелс, А. Гриценко та інші. Разом з тим, виникає необхідність поглиблення наукового дослідження цієї проблеми на засадах міжрегіонального бізнес-інкубування аграрного сектора економіки.

Постановка завдання. Комплексні дослідження основних компонент інноваційного розвитку АПК та їх взаємозв'язку з бізнес-інкубуванням на сьогодні практично відсутні. Тому наведене вище дає можливість дійти висновку про актуальність обраної теми дослідження.

Результати дослідження. Активізація функціонування АПК, як забезпечення продовольчої безпеки, так і зайнятості більшості населення є одним із пріоритетів потенціалу галузевих напрямів соціально-економічного розвитку регіону. Розвиток АПК – основа соціально-економічної та соціально-політичної стабільності країни. Від відродження і подальшого розвитку сільських територій буде залежати зайнятість населення, підвищення рівня життя, буде поліпшуватися й інвестиційна привабливість господарського комплексу в цілому. Забезпечення продовольчої безпеки за рахунок активізації функціонування аграрного комплексу – фактор, який необхідно враховувати в зв'язку з тим, що АПК забезпечує продуктами харчування населення і, отже, формує соціальний клімат.

Підвищення ефективності функціонування АПК як найважливішого чинника соціально-економічної стійкості та забезпечення продовольчої безпеки країни передбачає наявність великої кількості економічно вільного населення з історично сформованими трудовими навичками, збільшення потенційної можливості відродження і розвитку сільськогосподарського виробництва регіону.

Для стабілізації та відродження аграрно-промислового комплексу регіону необхідні значні фінансові вливання, які можуть реалізовуватися за двома напрямками: пряме державне фінансування по реалізації заходів у рамках однієї цільової програми, яка замінить кілька діючих програм; інвестиції в економіку республік приватних інвесторів і реалізація заходів по становленню державної фінансово-кредитної підтримки сільськогосподарської споживчої кооперації [1, с. 12].

Нами розроблена схема (рис. 1) державно-приватного партнерства в АПК, яка визначає організаційні та виробничі зв'язки, необхідні для оптимізації цінових співвідношень, зміцнення матеріально-технічної бази сільськогосподарського виробництва, для більш досконалого механізму кредитування сільських товаровиробників.

Така взаємодія спрямована на конструктивне поліпшення результатів у роботі всіх форм власності в регіонах. Одним із таких механізмів є створення приватно-державних інвестиційних фондів розвитку, які особливо ефективні в агропромисловому комплексі із залученням малого і середнього бізнесу.

Основні напрями розвитку АПК в регіонах та резерви підвищення економічної ефективності сільськогосподарського виробництва полягають у такому: збільшення посівних площ; вирощування екологічно чистих продуктів для продажу і розвиток туристично-рекреаційного комплексу за рахунок застосування нових технологій і високопродуктивної техніки; розвиток зернового господарства з проведенням структурних і територіальних змін у розміщенні і спеціалізації виробництва; розробка спеціальної програми для відновлення і розвитку виноградарства і плодівництва, де основною метою є насадження нових виноградників, збільшення збору винограду, що вирішить питання, які стосуються створення додаткових робочих місць, підвищення добробуту людей, зниження міграції, збільшення податкової бази та надходження доходів до регіонального бюджету; реалізація системи заходів, спрямованих на розвиток мережі централізованих логістичних центрів, орієнтованих на зберігання, первинну переробку і збут сільськогосподарської продукції, встановлення преференцій місцевим виробникам при формуванні державних замовлень, регулювання імпорту товарних груп; вжиття термінових заходів для послідовних дій органів виконавчої влади і господарюючих суб'єктів щодо вдосконалення економічного механізму господарювання в агропромисловому комплексі через реалізацію реформи самоврядування і всебічного розвитку кооперативних відносин, інтеграція малих форм господарювання в загальний виробничо-збутовий ланцюжок; підвищення доступності механізму гарантій, заставних фондів, поручительств для інвесторів, розвиток установ мікрофінансування і кредитних кооперативів, збільшення субсидій на закупівлю обладнання і засобів виробництва, ефективне регулювання тарифів на електроенергію, яка використовується при подачі води для виробників [5].

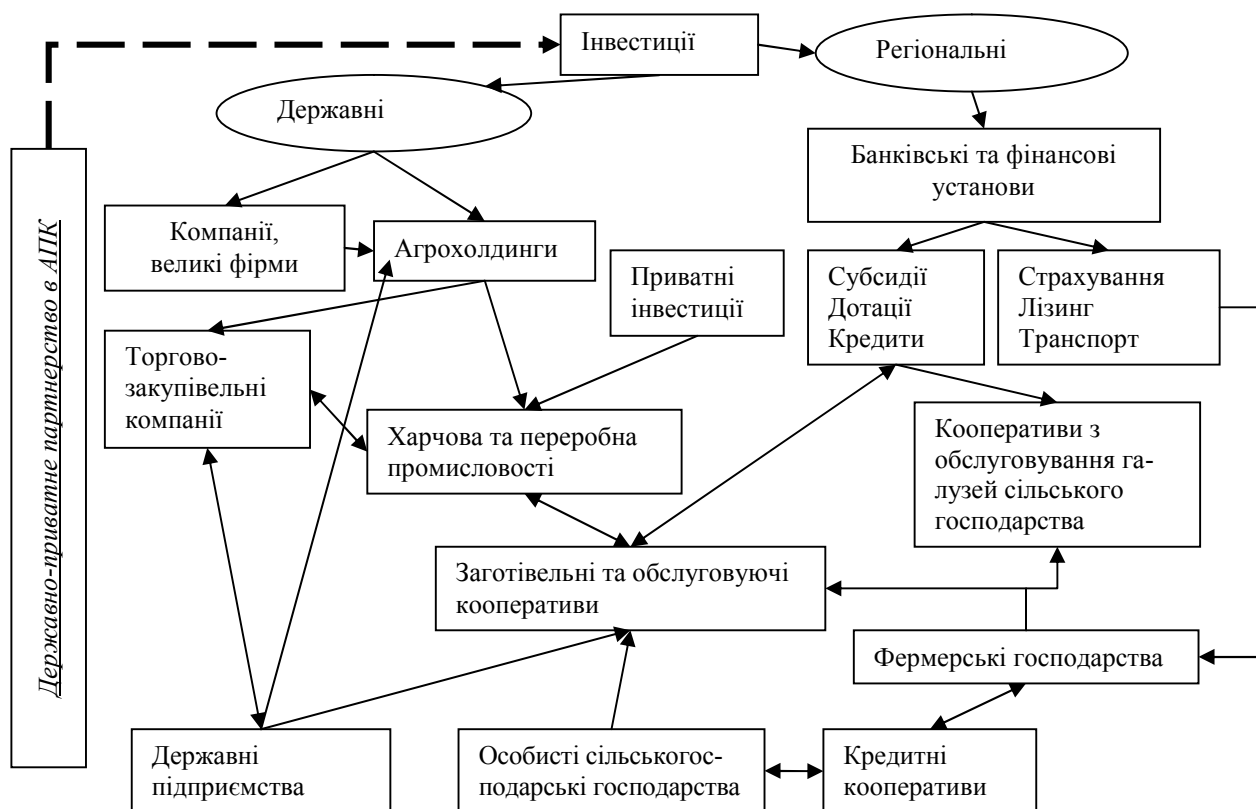

Рис. 1. Схема державно-приватного партнерства в регіональному АПК*

*Розроблено автором.

У рамках виконання цих та інших пріоритетних задач та реалізації основних позицій державно-приватного партнерства в регіональному АПК нами запропоновано показовий економічний механізм інноваційного розвитку АПК (рис. 2).

Сучасне функціонування АПК має здійснюватися під впливом економічного механізму, спрямованого на створення науково-технологічних, управлінських та організаційних умов інноваційного розвитку галузі. З огляду на схематичне зображення механізму, можна сформулювати таке авторське бачення його змісту: система взаємопов'язаних форм і способів організації та стимулювання НДДКР, розвитку бізнесу в науково-технічній сфері АПК і державної підтримки на всіх стадіях процесу (створення, поширення, впровадження і освоєння агроінновацій) на основі взаємного партнерства його учасників з метою підвищення соціально-економічного та інноваційного розвитку сільськогосподарського виробництва. Відповідно до стратегії інноваційного розвитку АПК формування економічного механізму повинне здійснюватися за такими напрямками: створення систем нормативно-правового регулювання інноваційної діяльності; програмно-цільове управління розвитком інноваційної діяльності в АПК на регіональному рівні; розвиток державно-приватного партнерства.

Дослідження змісту економічного механізму інноваційного розвитку АПК дозволяє виділити в ньому сукупність інституційної, інструментарної, методичної та нормативно-правової компонент, кожна з яких визначає власні форми і способи організації та стимулювання інноваційної діяльності в аграрному виробництві, а також напрями розв'язуваних основних задач, серед яких: стимулювання інноваційної активності суб'єктів господарювання по всьому ланцюжку формування агроінновацій; розвиток потенціалу господарюючих суб'єктів (інноваційного, технологічного, кадрового, наукового, економічного і т.д.); підвищення інвестиційної привабливості галузі; розвиток інфраструктури та ринків збуту продукції АПК.

Ефективним варіантом в організації та стимулюванні інноваційної діяльності в сільському господарстві має стати активна участь державного капіталу на принципах державно-приватного партнерства, яке визначає використання державою механізмів, що стимулюють участь приватного бізнесу у розвитку інноваційних процесів, дозволяє об'єднувати ресурси, розподіляти прибутки і ризики, сприяє формуванню конкурентного середовища і одночасно – ефективному використанню бюджетних коштів.

Рис. 2. Показовий економічний механізм інноваційного розвитку регіонального АПК*

*Розроблено автором.

Дослідження зарубіжного досвіду показує, що процес інноваційного розвитку в аграрному секторі має починатися зі стимулювання науково-дослідницької діяльності галузевих науково-дослідних інститутів шляхом надання їм пільг, створення умов інтеграції бізнесу, вузів і науково-дослідних центрів з інноваційними малими підприємствами, що працюють за державними науково-технічними тематиками в сфері АПК в рамках національних програм [2].

Доведено, що кількість форм досить різноманітна і, як наслідок, ще більш широке поле прийнятих управлінських рішень щодо вибору способів організації та стимулювання інноваційної діяльності. Важливо відзначити, що кожен з них має самостійність і цільову спрямованість, але всі вони повинні бути взаємодоповнюючими в рамках розвитку державного і приватного партнерства в інвестиційній сфері.

Як основні напрями інноваційного розвитку регіонального АПК пропонується виділити: формування регіонального ринку інновацій; формування регіональної інфраструктури інновацій; формування системи консалтингу в сфері агроінновацій; підготовку кадрів для генерації, трансферу і використання інновацій; розвиток системи регіональної підтримки інноваційних процесів.

У сфері формування регіонального ринку інновацій пріоритет віддається стимулюванню генерації власних інноваційних розробок при активному використанні моделі відкритих інновацій. В умовах дефіциту фінансових ресурсів у більшості сільських товаровиробників на регіональному рівні повинна проводитися попередня експертиза потенційно доступних для сільських товаровиробників інновацій з висновком та рекомендаціями щодо їх можливого використання з веденням реєстру інновацій, які

пройшли відбір. У рамках цього ж напряму доцільно надавати кваліфіковану допомогу в перетворенні нових знань у комерційний продукт, готовий до впровадження, а також стимулювати попит на інновації.

Важливим напрямом інноваційного розвитку є сприяння розвитку регіональної структури інновацій, що включає техніко-впроваджувальні зони, агротехнопарки, інноваційно-технологічні центри, центри трансферу інновацій, бізнес-інкубатори (БІ).

Проте в умовах інтенсифікації господарства на регіональному рівні вітчизняні бізнес-інкубатори стикаються з рядом проблем, істотно знижують ефективність їх діяльності. Формування макрорегіонів – функціонально диференційованих, організаційно інтегрованих і географічно цілісно локалізованих частин національної економіки, що реалізують консолідовані інтереси її господарських суб'єктів на різних рівнях у глобалізованому середовищі – вимагає переосмислення змісту і форм, потенціалу і резервів, тенденцій і перспектив бізнес-інкубування в просторовому аспекті. Це дозволить виявляти вектори стратегічного управління цим напрямом підтримки малого підприємництва на національному і регіональному рівнях.

Формування БІ міжрегіонального аграрного типу допоможе повніше використовувати різноманітні ресурси зацікавлених регіонів і може стати ресурсом для нового масштабування економічної системи регіону. Для зміцнення статусу і організаційної структури такого інкубатора можуть залучатися як внутрішні, так і зовнішні ресурси регіонів, що об'єднуються, для яких вирішення цих галузевих і міжгалузевих проблем може здійснюватися на міжрегіональній або міжнародній основі. В результаті функціонування БІ нового типу господарські суб'єкти регіону отримають більше можливостей для розвитку культури і комунікацій, обміну досвідом і знаннями, інтеграції ресурсів і відносин, узгодження стратегій і тактик поведінки в загальній системі відтворення. Створення БІ міжрегіонального типу має ґрунтуватися на принципах гармонійної консолідації національно-державних і регіональних інтересів, узгодження дій органів влади, підприємців та населення в рамках завдань соціально-економічної модернізації суспільства.

БІ міжрегіонального аграрного типу – з одного боку, це організація, діяльність якої спрямована на сприяння міжрегіональній інтеграції господарських суб'єктів регіону шляхом комплексного розвитку системи малого інноваційного підприємництва відповідно до закономірностей освіти єдиного економічного простору регіону, його функцій у національній економіці і глобальному середовищі; з другого боку, це елемент інфраструктури підтримки малого бізнесу, що генерує інноваційне підприємницьке середовище, адекватне цілям і масштабам функціонування регіону.

Слід зазначити, що саме ресурсні інновації створюють матеріально-технічну основу реалізації товарних і технологічних інновацій. Ці інновації часто так взаємопов'язані, що відокремити один напрям інновацій від іншого практично неможливо. Так, наприклад, розвиток інноваційної технології «точного» землеробства неможливий без використання інноваційних видів сільськогосподарської техніки, обладнаної системами GPS-навігації та комбінованого GPS і комп'ютерного контролю. Розвиток «органічного» землеробства, з одного боку, вимагає кардинальної зміни технологій, а з другого – забезпечує отримання інноваційного товару – екологічно чистої продукції.

Поряд з інноваціями, що формують, по суті, базис виробничих систем господарюючих суб'єктів аграрної сфери, важливу роль у підвищенні інноваційної активності сільських товаровиробників відіграють організаційно і соціально-економічні інновації.

До радикальних інновацій у сфері організаційно-економічних відносин можна віднести принципіві зміни існуючих систем управління, пов'язаних з переходом до управління бізнес-процесами. Також до радикальних змін можуть привести трансформації організаційно-правових форм суб'єктів господарювання, розвиток інтеграційних процесів, що приводить до зміни статусу сільськогосподарської організації та ін.

Очевидно, що активізація інноваційної діяльності господарюючих суб'єктів аграрної сфери неможлива без відповідного кадрового забезпечення сільськогосподарського виробництва. Для залучення і закріплення на селі кваліфікованих кадрів необхідні інновації, пов'язані з розвитком соціальної інфраструктури, комунального господарства, транспортної мережі окремих сільських територій та розвитком місцевого самоврядування. Особливу увагу при цьому слід приділяти зростанню кадрового потенціалу через підготовку висококваліфікованих працівників масових професій, готових ефективно експлуатувати сучасну високопродуктивну техніку, через підготовку та безперервне навчання фахівців технологічного, інженерного і економічних профілів.

Важливо, що найважливішою умовою сталого розвитку сільських територій є розвиток малого підприємництва, формування підприємницького середовища, що є невід'ємною частиною ринкової системи господарювання та забезпечує високий рівень і якість життя населення.

Комплексним вирішенням вищезазначених проблем може стати створення в регіоні бізнес-інкубатора міжрегіонального аграрного типу з виробництва продукції тваринництва, рослинництва та переробного комплексу на базі новітніх технологій і кооперація його з виробниками с/г продукції, власниками с/г земель, споживчою кооперацією (рис. 3).

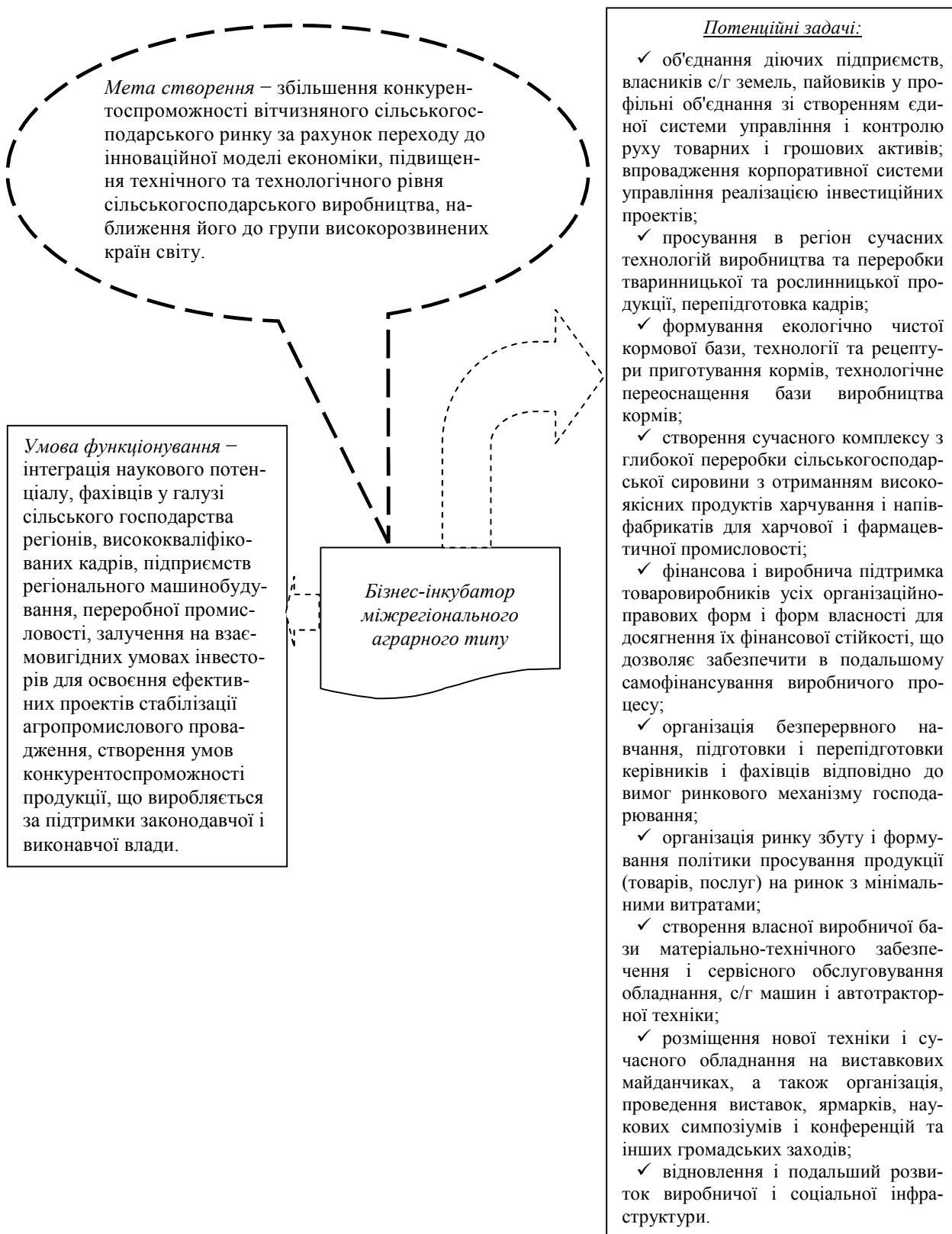

Рис. 3. Бізнес-інкубатор міжрегіонального аграрного типу

*Розроблено автором.

Бізнес-інкубатор міжрегіонального аграрного типу повинен надавати набір необхідних послуг сільгосп підприємствам, розміщеним на території регіону, що дозволить цим підприємствам отримати значну економію витрат і сконцентруватися на своїй основній діяльності. Досягнення максимальної ефективності виробництва можна досягти за рахунок спрямованості діяльності товаровиробників на кінцевий результат, раціоналізації структури виробництва, управління, системи реалізації і обслуговування, інтеграції в світові фінансові та фондові ринки.

Крім того, бізнес-інкубатор нового типу має сконцентрувати свою увагу на таких напрямках:

1) Як радикальну соціально-економічну інновацію можна запропонувати не фрагментарний розвиток сільських поселень, а створення сучасних агроміст за прикладом Білорусії. Вони можуть бути орієнтовані на першому етапі свого розвитку на просування інновації в рослинництві. До складу бізнес-інкубатору такого типу можна включити Центр трансферу інноваційних розробок, виробничо-демонстраційний комплекс, Консалтинговий центр, Центр підготовки кадрів та Сервісний центр. Основною функцією Центру прикладних досліджень буде вивчення попиту на інновації з боку сільських товаровиробників і обґрунтування пріоритетних напрямів прикладних досліджень у сфері технологічних, ресурсних та організаційно-економічних інновацій [4].

2) Аналізуючи сучасний стан харчової промисловості та оцінюючи перспективи підвищення ефективності економічних ресурсів АПК, необхідно виходити з резервів потужного сировинного сектора та історично сформованої структури етноекonomіки з критичним рівнем безробітного населення, які становлять сприятливу кон'юнктуру для конкурентних переваг розвитку харчової та переробної промисловості регіонів. Висока частка імпорту в структурі споживання м'яса, овочів, молока і продуктів їх переробки не створює можливості заміщення імпортних поставок продовольчих товарів. Доцільне залучення на територію регіонів великих агрохолдингів для розвитку виробництва зазначених продуктів. Це дозволить провести реструктуризацію підприємств харчової промисловості, їх технологічне переозброєння і реконструкцію. Робота в рамках єдиної агропромислової структури об'єктивно приведе до утворення споживчих торгово-закупівельних кооперативів, що забезпечить реалізацію продукції фермерських господарств і населення на місцях [12, с. 5].

3) Розвиток малого і середнього підприємництва. Мале та середнє підприємництво має визначальне значення для реалізації потенціалу ринкової економіки, оскільки мале підприємництво здатне швидко реагувати на кон'юнктурні коливання ринку. Малий бізнес використовує головним чином місцеві ресурси (природно-кліматичні, матеріально-технічні, трудові та мінерально-сировинні). Для цих підприємств характерні чітко виражений багатокладний характер етноекonomіки, де більшість видів продукції і послуг масового споживчого попиту проводиться в секторах АПК, торгівлі та ринку послуг [3]. При цьому, займаючи свою нішу на ринку, задовольняючи попит і специфічні потреби в певній продукції і послугах, створюючи робочі місця, малі підприємства швидко адаптуються до мінливих вимог ринку і відкривають широкі можливості для розвитку індивідуального підприємництва в сфері туризму, харчової промисловості, будівництва, інформаційно-комунікаційному секторі, і т.д. Сучасний стан розвитку малого підприємництва вимагає розробки і реалізації системи фінансово-кредитної підтримки, яка в найкоротші терміни і з високою ефективністю дозволить використовувати малий та середній бізнес для збільшення зайнятості і поліпшення матеріального становища більшої частини населення регіонів, стимулювання інноваційної активності малих форм підприємств (рис. 4).

Динаміка зростання обсягів послуг, що надаються в інноваційних секторах економіки, приведе до збільшення кількості робочих місць трохи швидше, ніж в інших галузях. І часовий проміжок між зростанням попиту на послуги, що надаються, і появою нових робочих місць є мінімальним.

4) Стратегічний розвиток регіонів неможливий без підвищення якості людського капіталу, в тому числі й як ресурсу модернізації та зростання в цілому [8, 10]. Сформована негативна ситуація на ринку праці є серйозною загрозою стабільному розвитку регіонів, а також основним стримуючим фактором сталого, прогнозованого суспільно-політичного розвитку регіону, в якому зберігається виражена внутрішня напруженість.

Висновки. Отже, на сучасному етапі розвитку української економіки спостерігається її спрямованість до значних змін, зумовлених такими загальносвітовими тенденціями розвитку, як глобалізація, поглиблення міжнародного поділу праці, підвищення відкритості національних економік, зростання ролі технологій, людського капіталу та інформації, прагнення до інноваційного розвитку і максимального використання економічного потенціалу, стимулювання розвитку економічної інтеграції та регіональної диференціації.

Рис. 4. Фінансово-кредитна підтримка розвитку малого бізнесу в регіоні

*Розроблено автором.

Розвиток агропромислового комплексу в регіоні є найважливішим завданням по забезпеченню зайнятості населення, продовольчої безпеки регіону і соціально-економічної стійкості економіки. Як механізми підтримки і можливі методи розвитку пропонується формування бізнес-інкубаторів в агропродовольчому секторі, відродження сільських територій з розвитком соціальної інфраструктури, створення різних форм господарювання та малого бізнесу, з урахуванням етнічних особливостей і землекористування.

З переходом до інноваційного соціально-орієнтованого типу розвитку вимагають перегляду місце і роль сільських територій, що володіють потужним природним, демографічним, економічним та історико-культурним потенціалом. Разом з тим, проблеми, що накопичилися в розвитку села, перешкоджають повному та ефективному використанню цього потенціалу. Невисокий рівень розвитку бізнес-потенціалу села багато в чому пов'язаний з тим, що вирішити проблеми сільських територій тільки адміністративними методами неможливо. Потрібні об'єднані зусилля держави і суспільства. Позитивні зміни в світогляді сільських жителів повинні підкріплюватися економічними перетвореннями.

Розвивати село, сільські території необхідно через розвиток людського потенціалу. У структурі оцінки людського потенціалу на перше місце виходять рівень освіти, досвід роботи, кваліфікація, затребуваність на ринку праці, потреба в професійному зростанні. Виходячи з цього, головним у діяльності інститутів розвитку села є бізнес-освіта, корпоративне навчання менеджменту підприємств, установ, організацій, проведення навчальних заходів з усіма категоріями сільських жителів з метою підвищення правової, інформаційної, фінансової, професійної грамотності. Потенційною установою такого типу може виступати бізнес-інкубатор міжрегіонального аграрного типу.

Список використаної літератури

1. Геєць В. М. Перспективи аграрних трансформацій та їх вплив на розвиток подій в економіці України / В. М. Геєць // Економіка АПК. – 2006. – № 7. – С. 11–14.
2. Закон України «Про інноваційну діяльність» / Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2002. – № 36, ст. 266.
3. Инкубаторы предпринимательства / [Д. Лавел, К. Засядлы, К. Круковски и др.]: пер. с польск. – К.: УАБИИЦ, 2002. – 168 с.
4. Мазур О. А. Технологічні парки. Світовий та український досвід / О. А. Мазур, В. С. Шовкалюк. – К.: Прок-Бізнес, 2009. – 70 с.
5. Макаренко П. М. Моделі аграрної економіки / П. М. Макаренко. – К.: ННЦ ІАЕ, 2005. – 682 с.
6. Малік М. Й. Розвиток підприємництва в аграрному секторі економіки / М. Й. Малік, О. Г. Шпикуляк // Економіка АПК. – 2006. – № 4. – С. 3–10.
7. Саблук П. Т. Становлення аграрної політики в Україні / П. Т. Саблук // Економіка АПК. – 2006. – № 1. – С. 3–7.
8. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010 – 2020 роки в умовах глобалізаційних викликів / [М. В. Стріха, В. С. Шовкалюк, Т. В. Боровіч та ін.]. – К.: МОН, 2009. – 30 с.
9. Туган-Барановский М. И. Социальные основы кооперации / М. И. Туган-Барановский. – М.: Экономика, 1989. – 496 с.

10. Черевко О. В. Стратегія соціально-економічного розвитку регіонів України / О. В. Черевко. – Черкаси : Брама-Україна, 2006. – 424 с.
11. Шумпетер Й. Теорія економічного розвитку / Й. Шумпетер. – М. : Прогресс, 1982. – 455 с.
12. Юрчишин В. В. Концептуальні основи розробки новітньої аграрної політики та її реалізації / В. В. Юрчишин // Економіка АПК. – 2003. – № 8. – С. 3–8.

References

1. Geyecz', V. M. (2006), "Perspectives of agrarian transformations and their impact on the development of events in the economy of Ukraine" ["Perspektyvy agrarnykh transformacij ta yix vplyv na rozvytok podij v ekonomici Ukrayiny"], *Ekonomika APK*, No. 7, pp. 11–14.
2. The Law of Ukraine "On innovation activities" [Zakon Ukrayiny` "Pro innovacijnu diyal`nist`"] (2002), *Vidomosti Verhovnoyi Rady Ukrayiny` (VVR)*, No. 36, art. 266.
3. Lavel, D., Zasyadly, K., Krukovsky`, K. et al. (2002), "Entrepreneurship incubators". Trans. from Polish ["Tnkubatory predprinimatel`stva" Per. s pol'sk.], UABIICz, Kiev, 168 p.
4. Mazur, O. A., Shovkalyuk, V. S. (2009), "Industrial parks. Global and Ukrainian experience" ["Tehnologichni parky. Svitovyj ta ukrajyns'kyj dosvid"], Prok-Biznes, Kyiv, 70 p.
5. Makarenko, P. M. (2005), "Models of agrarian economy" ["Modeli agrarnoyi ekonomiky`"], NNCz IAE, Kyiv, 682 p.
6. Malik, M. J., Shpykulyak, O. G. (2006), "Entrepreneurship development in agrarian sector of economy" ["Rozvytok pidpryemnyctva v agrarnomu sektori ekonomiky`"], *Ekonomika APK*, No. 4, pp. 3–10.
7. Sabluk, P. T. (2006), "Formation of agrarian policy in Ukraine" ["Stanovlennya agrarnoyi polityky v Ukrayini"], *Ekonomika APK*, No. 1, pp. 3–7.
8. Striha, M. V., Shovkalyuk, V. S., Borovich, T. V. et al. (2009), "The strategy of innovation development of Ukraine for 2010-2020 in the conditions of globalized challenges" ["Strategiya innovacijnoho rozvytku Ukrayiny` na 2010-2020 roky v umovah globalizacijnyh vyklykiv"], MON, Kyiv, 30 p.
9. Tugan-Baranovskij, M. I. (1989), "Social fundamentals of cooperation" ["Social`nye osnovy kooperacii"], *Ekonomika*, Moscow, 496 p.
10. Cherevko, O. V. (2006), "The strategy of social and economic development of the regions of Ukraine" ["Strategiya social`no-ekonomichnogo rozvytku regioniv Ukrayiny"], BraMa-Ukrayina, Cherkasy, 424 p.
11. Shumpeter, J. (1982), "The theory of economic development" ["Teoriya ekonomicheskogo razvitiya"], Progress, Moscow, 455 p.
12. Yurchyshyn, V. V. (2003), "Conceptual bases of the development of new agrarian policy and its realization" ["Konceptual`ni osnovy rozrobky novitn`oyi agrarnoyi polityky ta yiyi realizaciyi"], *Ekonomika APK*, No. 8, pp. 3–8.

T. Ratushna

BUSINESS INCUBATOR OF INTERREGIONAL TYPE: A FORM OF STIMULATION OF INNOVATION ACTIVITIES IN AGRICULTURE

In the article the research of relevant components of innovation development of agro-industrial complex on the basis of the potential formation of a business incubator of interregional agricultural type is carried out. The vector of food security of the country is characterized and the scheme of public-private partnership in agro-industrial complex is developed. The reserves to increase economic efficiency of agricultural production are characterized. Demonstration economic mechanism of innovation development of agro-industrial complex, which is aimed at creating scientific and technological, management and organizational conditions for innovation development of the sector and allows to form the author's vision of its content, is offered. The main directions of innovation development of regional agro-industrial complex, including the promotion of the development of regional structure of innovation by creating business incubators, are determined. A business incubator creation of interregional agrarian type of animal production, plant production and processing complex, which has potential tasks and activities, and can provide enterprises to earn significant savings in costs and focus on their core business, is offered.

Keywords: *agro-industrial complex, business incubator, innovation activities, public-private partnership, region.*

Рецензенти: д.е.н., професор Фінагіна О. В., завідувач кафедри менеджменту, Черкаський державний технологічний університет; д.е.н., професор Манн Р. В., завідувач кафедри економіки та підприємництва, Черкаський державний технологічний університет.